

«**اختلالات جدید اینترنت**» با حضور کارشناسان و پژوهشگران فضای مجازی بررسی شد

عادت می‌کنیم؟

مبین علانورپنیا، آن، ایران

شروق: چشم میلیون‌ها کاربر فضای مجازی به دستان نمایندگان مجلس بود که در تأیید یارد «طرح صیانت» دکمه دورا می‌زنند یا چهار که ناگهان خبر رسید «شورای عالی فضای مجازی» در اقدامی عجیب بخش مهمی از این طرح برحاشیه با نام بی‌سمای «طرح صیانت از حقوق کاربران در فضای مجازی» را تصویب کرده است. این همان شورایی است که ریاست آن را ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور برعهده دارد؛ هم‌او که در مناظره‌های انتخاباتی سال گذشته از فالوئرهای میلیونی خود خبر می‌داد و می‌گفت حتی حواسش به «گیمرها» نیز هست. حالا او، نه‌تنها از طرح صیانت که در مجلس و دولت دست‌به‌دست می‌شد، گل‌های ندارد بلکه در ادامه اختلالات صورت‌گرفته در یک سال گذشته راه فیلترینگ را از «شورای عالی فضای مجازی» هموار کرده است.

کارشناسان حوزه فناوری اطلاعات و رسانه‌ها تصویب این طرح را اجرائی‌شدن زیرپوستی و در سکوت همان طرح صیانت می‌دانند که به معنی ایجاد محدودیت بیشتر در دسترسی به اینترنت و درنهایت حذف آن خواهد بود. البته کاربران نیز در این مدت بی‌کار ننشستند و تلاش کردند صدای اعتراض خود را به گوش مسئولان برسانند. به همین دلیل بود که کارزاری تحت عنوان «اعتراض عملی به اختلالات گسترده در اینترنت» راه‌اندازی شد که تاکنون بیش از ۴۰ هزار نفر آن را امضا و از آن حمایت کرده‌اند و جمع‌آوری امضا برای آن تا آخر شهریور نیز ادامه دارد. در بخشی از این درخواست که خطاب به ملت ایران نوشته شده، آمده است: «برای نشان‌دادن عمق مشکل که فراتر از سرویس‌دهندگان اینترنت است و محدودیت‌هایی که به‌طورکلی درحال اعمال است، باید به‌طور مداوم اختلالات را در سامانه ۱۹۵ ثبت کنیم و اسناد آن را با هشگ #گزارش_اختلال به اشتراک بگذاریم تا با نشان‌دادن سطح این اختلالات و حمایت عموم جامعه بتوانیم صدای اعتراض خود را به مسئولان برسانیم.

امیدواریم که مسئولان با شنیدن صدای اعتراض مردم از فیلترینگ گسترده دست بکشند و شرایط را برای بهبود ارتباط و بهره‌گیری از تکنولوژی‌های جهانی فراهم کنند؛ چراکه فیلترینگ با هیچ بهانه‌ای قابل‌توجیه نیست، نه حمایت از تولید داخل و نه کنترل آسیب‌های اجتماعی!». براساس این یک نشست مجازی در کلاب‌هاوس با حضور تعدادی از فعالان و صاحب‌نظران این حوزه تحت عنوان «چه بلایی سر اینترنت آمده؟» برگزار شد. در این نشست کارشناسانی مانند «محمدرضا جلاتی‌پور» فعال سیاسی و پژوهشگر جامعه‌شناسی، «مرضیه ادم» و «محمد رهبری» از پژوهشگران فضای مجازی و «سعید سوزنگر» و «آرین اقبال» از پژوهشگران فناوری اطلاعات شرکت و دغدغه‌های خود را بیان کردند.

فنی به‌عنوان الگویی در حوزه اقتدارگرایی دیجیتال در دیگر کشورهای دنیا مبدل شد». او افزود: «متأسفانه به نظر می‌رسد الگوی حکمرانی سایبری در ایران هم از حیث نوع برخورد فنی و هم شکل حکمرانی سیاست‌گذاری، مشابه مدل چینی است و اگر حتی کسری از آن در ایران اجرا شود، به‌شدت آزادی‌ها و حقوق اساسی شهروندان را کاهش داده و به قدرت متشکل جامعه ایران لطمه وارد می‌کند».

این‌فعال سیاسی نگران‌کننده‌ترین بند تفاهم‌نامه ۲۵ساله با چین را همکاری‌های مخابراتی و امنیتی دانست و گفت: «در چین رضایت اقتصادی عمومی بالاتر است و دولتی متکی به حزب کمونیست دارد که هم در سطح افقی لایه زیرین و هم در سلسله‌مراتب عمودی بسیار کارآمد است؛ اما ایران جامعه‌ای است که در چند مورد بیش از ۷۰ درصد مردم ناراضی هستند و در پنج سال گذشته فقر و نابرابری بیش از دوبرابر شده و حتی در نیروهای دولتی نیز شکاف‌هایی دیده می‌شود که اگر به هر میزان این محدودسازی اتفاق بیفتد، هم برای جامعه ایران و هم برای دولتمردان ایران مضر خواهد بود و حتی می‌تواند خطر امنیتی ایجاد کند».

نامشخص بودن فلسفه تکنولوژی در سندهای بالادست

«مرضیه ادم»، مهندس کامپیوتر و پژوهشگر فضای مجازی نیز در ادامه گفت: «مواقفان طرح صیانت اصرار دارند در همه کشورها این محدودیت‌ها و فیلترینگ وجود دارد و عملی خارج از عرف جهانی انجام نگرفته است؛ اما استراتژی و فلسفه تکنولوژی در کشور در سندهای بالادست مشخص نیست و در حوزه اینترنت نه به‌شدت چین سلبی هستیم و نه ایده‌های ایجابی داریم که چشم‌اندازی برای ۲۰ سال آینده داشته باشیم».

او ادامه داد: «مسئولان در قسمت فرهنگی و جهاد تبیین معتقدند باید با تمام دنیا در ارتباط باشیم و پیام خود را به دنیا برسانیم، ولی این ایده افقنی ایجاد کرده است؛ چون از سمتی خواهان گفتمان قوی و انتقال مسائل فرهنگی و سیاسی هستیم و از طرفی با سلبی‌ترین قوانین اینترنت مواجهیم». ادم‌هم با انتقاد از برخی اظهارنظرها مبنی بر نقش تحریم بر کیفیت اینترنت عنوان کرد: «شرایط جوری شده که هرکسی می‌تواند پای متغیر تحریم را وسط بیاورد و از این آب گل‌آلود ماهی بگیرد. ما به خاطر تحریم، تحت فشار هستم و دور خود دیوار کشیده‌ام و از محاسبات دنیا کنار گذاشته می‌شویم و فرصت‌های طلایی را در اقتصاد و… از دست می‌دهیم؛ اما اینکه اتفاقات دیگری را به موضوع تحریم وصل کنیم، بازی با کلمات است و فرصت طلایی کاسبان تحریم است که به بهانه تحریم شاید در بدنه سیاست‌گذاری با همین توجیه قراردادهای میلیاردی می‌بندند».

«محمد خطیبی»، کارشناس تکنولوژی نیز با بیان این جمله که در بحث خرید بهنای باند رانته‌های زیادی وجود داشته و پول‌های زیادی جابه‌جا می‌شود، عنوان کرد: «اختلالات حتی اگر عمدی یا غیرعمدی باشند، کمترین خواسته مردم این است که اطلاع‌رسانی شود. مسئولان بگویند که به‌عنوان تصمیم‌گیرندگان تشخیص دادیم این اختلالات باید باشد. در کشور امارات تماس صوتی از طریق اپلیکیشن‌هایی مثل واتس‌اپ و… ممنوع است، ولی به‌صورت قانون اعمال شده است؛ اما در کشور ما این شفافیت وجود ندارد».

نباید به اختلالات عادت کنیم

«حامد بیدی»، مدیرعامل سامانه کارزار و کارشناس فضای مجازی نیز در این نشست مجازی گفت: «اختلالات در روزهای اخیر شدت گرفته و باید مردم را دعوت کنیم به این موضوعات حساس باشند و حساسیت خود را نسبت به این اختلالات بی‌دربی از دست ندهند؛ چون متأسفانه تکرار آن باعث می‌شود مردم به اختلالات جدید عادت کنند و این خطرناک است».

او با انتقاد از مرکزیت زیرساخت اینترنت در یک نقطه در کشور و افزایش احتمال بروز تهدید امنیتی عنوان کرد: «اینکه اینترنت از یک نقطه در کشور که حتی نقطه فیزیکی آن معلوم است، به کل کشور توزیع شود، جدا از اینکه نقض مرکزگرایی اینترنت است، حتی با نگاه امنیتی نیز اتفاقی ضد امنیتی است».

بیدی افزود: «ما یک طرح صیانت داریم و یک رویکرد صیانت‌گری. طرح صیانت به دلیل اعتراض‌های مردمی تا امروز تعلیق شده و شکست آن موفقیتی بزرگ برای جامعه مدنی است، اما این شکست ربطی به رویکرد صیانت‌گری ندارد و به نظر می‌رسد حامیان صیانت پس از تجربه طرح صیانت یاد گرفته‌اند در خفا آن را انجام دهند و اتفاقاتی که درحال وقوع است. در برخی ابعاد بسیار بزرگ‌تر از طرح صیانت است و صیانت‌گری همچنان ادامه دارد».

محدودیت‌های اینترنت اثر خود را بر جامعه می‌گذارد

همچنین در این نشست مجازی «محمد رهبری»، پژوهشگر فضای مجازی گفت: «محدودیت‌هایی که آهسته و پیوسته برای اینترنت اعمال می‌شود، هم فنی و هم غیرفنی است و اثر خود را بر جامعه می‌گذارد».

او افزود: «اینستاگرام به‌عنوان یک پلتفرم برطرف‌دار در ایران، روزبه‌روز کاربران جدیدی پیدا می‌کرد ولی در آخرین نظرسنجی ایسپا این روند نهم‌تها متوقف شده، بلکه شاهد کاهش مخاطبان کاربران اینستاگرام هستیم که تنها

دلیل این است که اقداماتی که برای اعمال محدودیت انجام می‌شد، به نظر می‌رسد جواب داده و گرانی اینترنت در کنار کندشدن اینستاگرام و استفاده از فیلترشکن در کنار شرایط سخت اقتصادی باعث شده افراد مجبور شوند کمتر از اینستاگرام و اینترنت استفاده کنند و خود را به برخی سایت‌های خاص محدود کنند».

رهبری عنوان کرد: «فضای آنلاین به حاکمیت و نهادهای حکمرانی کمک می‌کند تا بهتر افکار عمومی و دغدغه‌های مردم را بشناسند و سیاست‌گذاری بهتری برای جامعه داشته باشند، اما اعمال محدودیت عملاً حکمرانان را محدود می‌کند یعنی نه‌تنها باعث تشدید بحران‌های اقتصادی می‌شود بلکه دسترسی حکمرانان به بخش‌های مختلف گروه‌های اجتماعی را قطع می‌کند و این از دیگر آسیب‌هایی است که برای حکمرانی دارد. اگر اینترنت محدود شود».

حتی ایستی از سرویس‌های فیلترشده وجود ندارد

در ادامه «آرین اقبال»، پژوهشگر اینترنت و کارشناس فناوری اطلاعات، با تأکید بر اینکه سطوح مختلف فیلترینگ در کشور وجود دارد، گفت: «در گذشته به‌جای آدرس اصلی صفحه پیوندها باز می‌شد و در دوره‌ای این روش جواب می‌داد ولی با امن‌ترشدن پروتکل‌ها این سیستم جواب نداد و درنتیجه مجبور شدند اقدامات دیگری انجام دهند و امروز شاهد هستیم که دیگر صفحه پیوندها وجود ندارد، بلکه صفحه سایت می‌چرخد ولی پاسخ‌گو نیست و سطح سوم فیلترکردن روی IP بود که دسترسی ایران را قطع می‌کردند».

او افزود: «درحال‌حاضر به دلیل استفاده از وی‌پی‌ان‌ها و رمزگذاری داده‌ها،

بررسی ترافیک امکان‌پذیر نیست و در صورت قطع ارتباط اینترنت به‌صورت کامل احتمال ازکارافتادن اینترنت وجود دارد، به همین دلیل درحال‌حاضر با اختلال گسترده در اینترنت مواجه هستیم». اقبال ادامه داد: «سرویس‌هایی مثل اینستاگرام که سرویسی مثل وب‌سایت است و چندین آدرس دارد و هر بخش با یک آدرس کار می‌کند، فیلترینگ به این صورت است که به‌صورت اتفاقی هر بار بعضی از این آدرس‌ها با مشکل روبه‌رو می‌شود و کاربر متوجه نمی‌شود که اختلال وجود دارد، بلکه تصور می‌کند اینترنت کند است و این آدرس‌ها به‌صورت دست‌چین‌شده گاهی فیلتر می‌شوند». او با انتقاد از رویکرد عدم شفافیت توسط سیاست‌گذاران حوزه اینترنت، گفت: «در روسیه وقتی صفحه فیلترینگ باز می‌شود، به‌صورت کاملا شفاف علت، تاریخ و حکم دادگاه برای فیلترشدن وب‌سایت قابل‌مشاهده است و حتی یک کتاچه‌چو وجود دارد که تمام حکم‌ها، سایت‌ها و… در آن قابل‌مشاهده است اما در ایران حتی یک لیست از سرویس‌های فیلترشده وجود ندارد». اقبال ادامه داد: «برخی از فعالان سعی کردند از کارگروه تنظیم مصادیق محتوای مجرمانه یا شورای عالی فضای مجازی به استناد قانون دسترسی اطلاعات این لیست تهیه کنند اما همیشه جواب مجرمانه گرفته‌اند، در نتیجه نمی‌دانیم سرویسی که فکر می‌کنیم فیلتر است آیا فیلتر شده یا مانند اقدام همراه اول و ایرنسل در بحث کلاب‌هاوس اختلال غیرقانونی ایجادشده است».

این پژوهشگر اینترنت و کارشناس فناوری اطلاعات عنوان کرد: «وقتی یک اپراتور از حدی بزرگ‌تر شود، موظف است تجهیزات لایایش و فیلترینگ را خریداری و ترافیک خود را از آن عبور دهد تا حجم ترافیکی که قرار است فیلتر شود، توزیع شده و هزینه‌ها کاهش یابد اما مدیریت این سیستم بر عهده اپراتور نیست و کنترل آن از بیرون دیکته می‌شود».

متمرکز شدن اینترنت بدتر از اختلال است

«وحید شهبازیان»، کارشناس شبکه نیز در این نشست با تأکید بر لزوم استفاده از شرکت‌های خصوصی برای تأمین بهنای باند کشور گفت: «این اختلالات عمدی است و مستندات آن را نشان می‌دهد، ولی بدتر از آن ماجرای متمرکزشدن اینترنت در یک نقطه است که مشکلات شبکه را چندین برابر می‌کند». او افزود: «متمرکزکردن اینترنت هزینه آن را بالا می‌برد و در شهرهایی که زیرساخت برای انتقال وجود ندارد، عملیات ارسال اینترنت هزینه را برای بازار هدف بالا می‌برد؛ بنابراین به‌جای اعطای اینترنت رایگان برای دهک‌های پایین جامعه که عموماً در مکان‌های دورافتاده قرار دارند، مشکل متمرکزکردن اینترنت باید برطرف شود». «محمد کشوری»، کارشناس فناوری اطلاعات هم گفت: «اینکه مسئولان تأکید می‌کنند که نیاز به شبکه فیبر نوری داریم و شبکه ارتباطات ثابت ما کم رشد کرده و باید توسعه پیدا کند و علت کندی اینترنت و ناراضیانی مردم عمدتاً در این بخش است، نکته درستی است، ولی به همان اندازه می‌تواند علت واقعی کندی اینترنت در بخش‌هایی از شبکه برای بخش زیادی از مردم نباشد».

او افزود: «شبکه ارتباطات ثابت یعنی اینترنت خانگی در سال‌های گذشته توسعه درستی نداشته و این عقب‌ماندگی باید جبران شود و اگر وزارت ارتباطات بتواند فیبر نوری را به تعداد بیشتری از خانه‌ها برساند، خیلی خوب است اما باید دید آیا این شبکه فیبر لزوماً به افزایش کیفیت دسترسی به اینترنت و اتصال به شبکه‌های بین‌المللی کمک می‌کند یا خیر».

صلاحیت‌های حرفه‌ای و عمومی مدیران پیشنهادی و امتیازهای تعیین‌شده در دستورالعمل انتصاب مدیران و همچنین، امکان قیاس آنها می‌تواند راهکار شفاف‌سازی در این حوزه باشد. یکی از مسائل اصلی در انتصاب مدیران نبود شفافیت و ثبت‌نشدن آرای هریک از مراحل و نهادهای تصمیم‌گیر در این فرایند است. برای نمونه، نظرات حراست و بررسی‌های درباره یک مدیر پیشنهادی هیچ‌گاه به‌صورت رسمی به اداره کل انتصاب مدیران ارسال نمی‌شود و در بسیاری از مواقع این نظریه درباره یک فرد چندین بار تغییر می‌کند. ازاین‌رو ثبت سامانه‌ای آرا و نظرات هریک از بخش‌های تصمیم‌گیر بیش‌ازپیش اهمیت می‌یابد.

مبارزه با فساد در شهرداری همیشه به‌عنوان یکی از دغدغه‌های مدیریت شهری مطرح است. برخی وجود فساد در شهرداری را انکار می‌کنند و برخی نیز بر این موضوع تأکید دارند و معتقدند مبارزه با فساد در این سال‌ها نمایشی بوده و نه ریشه‌ای و به‌همین‌دلیل به سرانجامی نرسیده است.

ادعاهای جدید درباره تغییر مدیر حراست در شهرداری تهران

حاشیه‌های عزل یک مدیر انقلابی

دارد: نیروهای انقلابی و حزب‌اللهی حتماً آمادگی این را دارند که در مبارزه با فساد هزینه بدهند.

اما علیرضا زاکانی، شهردار تهران، درباره عزل مسئول حراست شهرداری تهران و مبارزه با فساد به رسانه‌ها گفت که سعی کردیم تلاش این باشد که از حق و حقوق شهروندان در حد اعلا دفاع شود. ما مدبری را که برکنار شد، برای فضایی دیگر در نظر گرفته بودیم؛ اما او پیشنهاد ما را قبول نکرد و اقتضای توسعه فعالیت‌ها، فردی دیگر در حراست شهرداری جایگزین خواهد شد.

به‌جز این مدیر که گفته می‌شود هزینه مبارزه با فساد در شهرداری را داده است، خبر دیگری هم مبنی بر تغییر یکی از مدیران کل شهرداری به دلیل اتهامات مالی منتشر شده است. شهر ما یکی از کانال‌های خبری حوزه مدیریت شهری در این زمینه نوشته است که این برکناری ناگهانی که در قالب استعفای اجباری صورت گرفته، هنوز به‌طور رسمی اعلام نشده و برنامه توزیع این مدیرکل بدون حضور معاون زاکانی و صرفاً با حضور رئیس دفتر او برگزار شده است.

براساس پژوهش‌های انجام‌شده در مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهرداری تهران حوزه منابع انسانی یکی از حوزه‌های پرچالش در شهرداری است که زمینه فساد نیز در آن کم نیست. در سند مبارزه با فساد در این زمینه گفته شده است که فرایند انتصاب مدیران منصب عالی و مینای در شهرداری و واحدهای تابع همواره از موضوع‌های مورد بحث و ابهام به‌ویژه در میان خود کارکنان و نیروهای شهرداری بوده است.

قرارگرفتن در برخی جایگاه‌ها در شهرداری علاوه بر اختیارات و قدرت پیش‌بینی‌شده در قوانین و مأموریت‌های رسمی، نفوذ و قدرت اطلاعاتی زیادی برای صاحبان آن پست‌ها ایجاد می‌کند که استفاده غیرقانونی و غیراخلاقی از آن می‌تواند منافع بسیاری را برای فرد یا افرادی ایجاد کند و

قابل‌مقایسه نیست با کارهایی که ما داریم می‌کنیم.

اما حاشیه‌های این دستگیری همچنان ادامه دارد، پنجشنبه‌شب فرید مدرسی، فعال رسانه‌ای در کلاب‌هاوس مدعی شده که این دستگیری و تغییر مسئول حراست شهرداری تهران در ارتباط است و این مدیر قربانی مبارزه با فساد شده، او به نقش رئیس سازمان بازرسی شهرداری هم در این‌جابه‌جایی تأکید کرده بود؛ هرچند که برای این ادعا هیچ سندی نداشت و تنها از نهادهای قضائی خواست که به موضوع ورود کنند.

مدیران شهری در برابر این سخنان سکوت کرده و برخی از اعضای شورای شهر تهران هم تنها اظهار بی‌اطلاعی کردند و هیچ مقام مسئولی در شهرداری یا نهادهای قضائی و نظارتی این سخنان را تأیید نکردند.

اما مهدی اقراریان، رئیس کمیسیون نظارت و حقوقی شورای شهر تهران، سه‌شنبه گذشته در تذکری که در صحن شورای شهر تهران مطرح کرده بود، به‌صورت ضمنی تغییر مدیریت در حراست شهرداری را هزینه مبارزه با فساد دانسته بود.

او در این‌تذکر به تغییرات جدید در انتصابات بدنه شهرداری تهران اشاره کرده و گفته بود: پس از گذشت یک سال از دوره مدیریت آقای زاکانی در این چند روز اخیر شاهد شروع فصل جدید جابه‌جایی مدیران در مجموعه شهرداری تهران هستیم که یکی از این تغییرات در حوزه حساسی مانند حراست شهرداری تهران است. با توجه به اینکه یکی از این تغییرات در حوزه نظارتی است که بنده هم عضو کمیسیون نظارت شورای شهر تهران هستم، شاهد بودیم که آقای مقدم جزو برادران انقلابی، ارزشمند و از نیروهای پاک‌دست به‌شمار می‌رود؛ که در یک سال گذشته به‌صورت غیرنمایشی به مبارزه با فساد پرداخته است.

اقراریان تأکید کرده بود انتقاد و برخورد با فساد حتماً هزینه